

Leiðarin av forbodna írska herinum hevur Grundtvig sum fyrimynd

Rory O'Brady, sum er leiðari av hinum meiri víðgongda bólkunum av forbodna írska herinum IRA, hevur Grundtvig sum fyrimynd, og sigur, at møguleikarnir fyri friði eru smáir, soleingi bretska stjórnin nevnr onki um ætlanir sínar

Tann meiri víðgongdi bólkurin av forbodna írska herinum IRA, verður nevndur »deyðatíðin«. Maðurin, sum hevur størstu ávirkanina í hesum bólk er Rory O'Brady. Fyrimynd hansara er danska skald ið N. F. S. Grundtvig. Rory O'Brady kom uppí bólkinn, tá hesin var í markstríð, ið vardi frá 1956 til 1962. Hann flýddi úr Curragh-leguni, sum hildið varð til, og tók sær fyri ymist í árunum sum komu.

Fyri stuttum varð O'Brady læstur inni av írsku stjórnini, og til tess at mótmæla fór hann at svøla.

Hann er búskaparfrøðingur, og var í mong ár lektari við tekn. háskúlan í írsku býnum Roscommon. Aftaná at verða komin uppí IRA-herin, hevur hann starvast saman við bróður sínum Sean O'Brady og David Connel, og leggja hesir tríggir meginpartin av álopum IRA's til rættis.

Ávirkaður av Grundtvig

Sean O'Brady og David Connel eru eisini kennarar. Í búskaparligu og sosialu skrá

Sinn Feins (bygningur, har politisk mál verða víðgjord) Eire Nua »Nýggja Írland« eru eisini greinir, um hvussu undirvísing eigur at fara fram. Í skránni verða nýttar hugsjónir Grundtvigs, nevnliga at tann »svarti skúlin« verður ikki hováður, børn eiga ikki at fáa ábreiðslur, soleiðis at tey fáa meín (bretskar hermenn verður tó ikki hugsað um...). Her verða søgd just tey orðini, ið nýtt verða um danskar háskúlar.

Landbúnaðurin

Samvinnan hevur havt stóra ávirkan á politisku hugsan røslunnar. Rørslnar sigur seg vera sosialistiska, men er tó ikki hugur fyri nasjonalisering. Hildið verður harimóti, at írski landbúnaðurin, sum er aftarlaga, kundi vunnid fram, um gingid varð í fótasporum dana í hesum føri.

Rørslnar er tó hugað fyri nasjonalisering av bankum, trygg ingarfeløgum o.s.fr. Lógir, sum banna utlendingum at hava ognir í Írlandi, skulu verða settar í verk, sigur rørslnar.

Í lotuni eru um 70 pst. av idnaði landsins á utlenskum hondum.

Vinstrahallur

Hevði Rory O'Brady búð í Danmørk, hevði hann óivað verið meiri vinstrahallur, men Rory býr í Írlandi, og just tó er hann serfrøðingur á hernað arökunum.

Tað var víðgongdi bólkurin av IRA, sum fekk írsku parla mentið at fara um koll, og tað var hesin bólkurin, sum helt bretskum hermonnum aftur í einum guerillaupprestri, sum kravdi 3-400 mannalív í ein um landslit við 1½ milj. íbúgvum. Hesin bólkur er sagdur til at vera reði katolikanna.

Til hetta sigur Rory O'Brady:

— Vit eru demokratir, men tað kann verða at sosialistiska hugsan okkar hóvar ikki teim-

um, um halda seg vera »om-anfyrir« onnur. Tað er neyðugt við stríðnum, men vit hava ikki sigrað enn.

— Nær kann hugsast at IRA-herurin fer at gera álop á bretska hermenninar?

— Katólska kirkjan loyvir ikki limum sínum at luttaka í IRA. Vit halda litið um hetta og halda, at ríki og kirkja eru hvørt sær.

Vit halda fram og vísa á oki, sum nógv verður talað um á samráðingarfundum. Vit gevast ikki fyrr enn bretska herurin hevur avgjørt at uppløysa bólkinn »The Special Powers Act«.

— Hvat heldur IRA, at bretska stjórnin er hugað fyri?

Vit seta treytir

— Tað er ilt at siga, men vit seta treytirnar, og verða tær m.a., at ynskjandi kundi verið nýggj umsiting. IRA heldur fast við avgerðir sínar. Men er ikki at víkja frá veruleikunum, sum stundum er ræðuligur. Aftaná sundurbýting Írlands í 1921 er almikið farið fram, og er IRA felagsskapurin góðkendur sum ein hernað-

arligur felagsskapur, og harvið eru møguleikar bretska hermansins skerdir, tá hesir kunnu ikki berjast felagsskapinuttan at drepa sivilfólk.

— Ein hernaðarligur felagsskapur, hvort politiska áskoðan hevur IRA?

— Vit eru ikki hugaðir at stilla upp til val, so leingi teir, sum valdir eru, verða noyðdir at svørja eið til bretska trúnuna.

— Hvat heldur bólkurin um ráðharran fyri Norðurirland, William Whitelaw?

— Whitelaw er alrahest ein maður, sum bretska stjórnin er heppin at hava valt til slíkt starv, men stjórnin sigur onki um ætlanir sínar, og verður ráðharrin tó til kenna tungar arbeiðsbyrður.

— — — Broðurnir Rory og Sean O'Brady halda, sum víðurskiftin eru, ongar møguleikar vera fyrri beinleiðis samarbeiði millum víðgongda bólkinn og hin almenna bólkinn av IRA. Hin almenni bólkurin hevur ikki gjørt so nógv arbeiði sum hin parturin av IRA-felagsskapinum.

Gera skeiva mynd av Føroyum

— Nástani fór tað at vera spennandi og stuttligt, nú tit vóru komin upp á pláss?

— Jú, og varð okkum sýndur ein hópur. Eisini vóru vit so heppin at verða við til eina býarveitslu í Videbæk, har stáðað varð upp við ymiskum. Byurin munt okkum um ólav-søkuna heima í Føroyum, tá hann var uppskrýddur. Ein slík býarveitsla verður hildin fjórða hvørt ár.

— Tit ferðadust nógv annars?

— Jú, vit vitjaðu nógv, og allastaðni vórðu vit væl móttikin. Vit vitjaðu m.a. Legoland, Løveparken, Jellingehøjene og Tuborg. Eisini vitjaðu vit Ringkjøbing Amts Dagblad. Vit vóru ein dag í Týsklandi, í býnum Schleswig.

— Tú nevndi, at tit vitjaðu á einum danskum dagblaði, varð skrivað um vitjan tykkara?

— Jú, okkurt blað skrivaði um vitjanina, men sagt varð, at orðini vóru ikki fógur, heldur tað óvugta, lat tó verða skoytt uppí, at eg sá ikki blaðgreinina.

— Merktu tit nakað annað, sum kanska kom tykkum óvantað?

— Jú, og bilsin vórðu vit av tí.

Stutt eftir, at vit vóru komin til Danmarkar, hoyrdist, at vit — føroysku gestirnir — høvdu gjørt danir ovfarnar. Danir sögdu, at teir høvdu hildið okkum sæð óðrvisi út. M.a. skuldu vit verða so lógín av útsjón, skuldu líkjast kinnverjum um eyguni, hava bein, og skuldu vera aftari í móta enn onnur.

— Men teir fóru skeivir í hesum?

— Jú, tað vil eg halda. Hetta sýnir bert, at tað eru

danir, ið vita litið og onki um føroyingar og Føroyar sum heild.

— Tey, sum tit buðu hjá, sýndu tey nakran áhuga at koma til Føroyar á vitjan t.d.?

— Jú, onkur hevði lisið um Føroyar, og hevði ætlanir um vitja hendaveg.

— Tað hevur verið sagt av onkrum, ið fer slíka ferð, at tey vóna ikki at skula búgva á bóndagorðum. Er munur á at búgva á bóndagorðum og aðrastaðni?

— Eg dugi ikki rettiliga at greiða frá, hví so er. Okkurt av skulabørnunum búði á bóndagorði, men vóru tey alt annað enn misnóg. Tað kann eisini vera, at tey búgva meiri fjart frá hinum børnunum, og fáa tí ikki høvi at verða so nógv saman við teimum, sum ynskiligt kundi verið.

— Men tíðin gekk skjótt sum altíð, tá so er, og fóru tit til at hugsa um heimferðina?

— Jú, tíðin tyktist at ganga alt ov skjótt. Teir seinastu dagarnar búðu vit á einum vallaraheimi í Brønshøj, úttanfyri Keypmannahavn. Har var sýndur okkum Dýrgarðurin, Danmarks Akvarium o.a. Síðan fóru vit til Eshjergar og 11. juli gekk leiðin aftur til Føroyar.

— Hvussu nógv børn vóru við í ferðini?

— Vit vóru 38 í tali — 25 gentur og 13 dreingir.

— Hvarj vóru ferðaleiðarnir?

— Teir vóru Hanna og Jóhan Samuelsen, Jacob Wennigstedt og Heri Jensen.

— Og ferðin var veleysdnri?

— Hóast veðrið var ikki til vildar altíð, varð boðið okkum høvi at siggja og uppliva ein hóp — ið seint verður gloymt.

Standmynd av Roald Amundsen avdúkað

Seinasta sunnudag var standmynd avdúkað av kenda siglingar- og kanningarmanninum Roald Amundsen tætt við heim hansara í Uranienborg. Myndahoggarin Arne N. Vige land hevur gjørt standmyndina, ið er 3 metrar hog. Í samband við 100 ára dagin er eisini

ini komin út bók, ið er endurprentað.

Bókin er í nýggjum málbúna.

Norska postverkið kemur at geva út nýggj frimerki, har myndir av skipum Amundsens Gjøa, Fram og Maud, verða prentaðar á.

Føðistaður Roald Amundsens.

TB gevur út minnisrit. Í samband við 80 ára dag Tvorøyrar Bóltfelags er komin út bók um felagið. Sverri Midjord he-

fur skrivað minningaritíð, ið hevur fleiri myndir frá nýggjari og eldri tíð. Bókin kostar 20 kr. Ummæli seinni.